

Fanteziile cosmice ale lui Remedios Varo *

Claire Barliant

Simpatía (La rabia del gato) (detail; 1955), Remedios Varo.

Muzica nu este o simplă umplutură auditivă, ci mai degrabă un element care, precum soarele, vântul sau apa, poate fi exploatat. În *Armonía* (*Armonia*) din 1956, un compozitor manipulează un instrument care seamănă cu o baghetă muzicală, iar figuri misterioase apar din pereți. În *Vuelo mágico* (*Zbor magic*), tot din 1956, muzica unei vioițe propulsează în aer o figură purtând o haină cu clape asemănătoare unui zmeu. *Música Solar* (*Lucrarea solară*) din 1955 prezintă o figură acoperită de o mantie de iarbă care trage un arcuș de vioară peste o rază de soare.

* <https://www.apollo-magazine.com/remedios-varo-surrealism-art-institute-chicago-review/>

Poate că reacționez la climatul socio-politic actual, în care industria bunăstării se suprapune cu teoriile conspirației anti-vaxxer, dar mă simt mai puțin interesat de partea de "ficțiune" a operei lui Varo și mai intrigat de "știință". În ciuda faptului că ea neagă gândirea "rațională", multe dintre mașinăriile pe care le-a descris par plauzibile. De exemplu, sforile pe care încercăm să le manipulez sunt cele care controlează splendida ambarcațiune în formă de ou care plutește în derivă într-o pădure inundată în *Exploración de las fuentes del río Orinoco* (*Explorarea surselor râului Orinoco*) din 1959. Pictura a fost inspirată, așa cum sugerează și titlul, de

Exploración de las fuentes del río Orinoco (Explorarea surselor râului Orinoco) (1959), Remedios Varo

recenta descoperire a izvorului râului Orinoco, un mister care i-a nedumerit pe exploratori timp de secole. Varo a fost fascinată de râu în timp ce a locuit în Venezuela timp de un an la sfârșitul anilor 1940 și a însoțit o expediție științifică în căutarea aurului de-a lungul Orinoco. Potențialul apei de a crea energie îi era, de asemenea, familiar; tatăl lui Varo, un inginer hidraulic care a proiectat canale în Maroc, a învățat-o să deseneze. Pentru a sublinia abilitățile lui Varo de a construi lumi, expoziția include o selecție de romane științifico-fantastice din biblioteca sa. Cu toate acestea, mi-ar fi plăcut să aflu mai multe despre interesele tehnice ale lui Varo. La fel ca Leonardo, de ale cărui idei era interesată, a realizat vreodată proiecte cu scopul de a le vedea realizate?

Varo a trăit în timpul a două războaie mondiale și nu era străină de suferință (în iarna anului 1940 a fost închisă în Franța), dar a trăit și într-o perioadă extraordinară de inovație și explorare, atât la propriu, cât și la figurat: explorarea geografică a teritoriului și descoperirea de locuri necartografiate au fost însoțite de explorarea psihologică a minții și de descoperirea inconștientului. (La un moment dat, mijloacele ei de trai au provenit din realizarea de desene pentru companiile farmaceutice care făceau reclamă la medicamente pentru ameliorarea anxietății). În *Mujer saliendo del psicoanalista* (Podría ser Juliana) (Femeia care părăsește psihanalistul [Ar putea fi Juliana]) din 1960, o femeie elegantă purtând o haină verde strălucitor, asemănătoare unui șal, care îi ascunde gura, depune cu dezinvoltură un cap bărbos fantomatic într-o fântână. Aceasta ar putea fi lucrarea cea mai deschis feministă a lui Varo, cel puțin în această expoziție; în timp ce femeia expediază această figură patriarhală, părul ei alb se desparte la mijloc și se curbează din vârful capului ca niște coarne. Ce va face această femeie, acum că s-a eliberat? Dacă lucrările din această expoziție sunt un ghid, nu există nicio limită pentru ceea ce ar putea realiza.

